

Erasmus College een Veilige School

Sociaal veiligheidsplan

Inhoudsopgave

1. **Inleiding**
2. **Wat is veiligheidsbeleid**
3. **Werkelijkheid en beleving van veiligheid**
4. **Veiligheidsbeleid: geen ‘eenheidsworst’**
5. **Algemene uitgangspunten veiligheidsbeleid Erasmus College**
6. **Preventiebeleid**
 - A. Schoolklimaat
 - B. Leerlingenbegeleiding
 - B1. Leerlingenbegeleiding door de docent in de klassikale les
 - B2. Leerlingenbegeleiding door de docent tijdens de daltonuren
 - B3. Leerlingenbegeleiding in de afdelingen
 - B4. Leerlingenbegeleiding door de decanen
 - B5. Leerlingenbegeleiding bij extra-curriculaire activiteiten
 - B6. Leerlingenbegeleiding door andere “specialisten”
 - C. Procedures, protocollen en regels
 - C1. Regels
 - C2. Procedures
 - C3. Protocollen
7. **Handhaving van en toezicht op veiligheid**
 - A. Tijdens reguliere schooltijden
 - B. Bij activiteiten buiten reguliere schooltijden
 - B1. Feestavonden
 - B2. Excursies, sporttoernooien
 - B3. Werkweken en reizen
8. **Incidentbeleid**
 - 8.1. Inschatting van de situatie
 - 8.1.1. Zelfstandig afhandelen of niet
 - 8.1.1.1. Zelfstandig afhandelen met de leerling
 - 8.1.1.2. Zelfstandig afhandelen met leerling en ouders
 - 8.1.1.3. Zelfstandig afhandelen met leerling en ouders zonder inschakeling van de politie
 - 8.1.1.4. Afhandelen van incidenten met inschakeling van de politie
9. **Nazorg**
 - 9.1. Het slachtoffer
 - 9.2. De dader
 - 9.3. Medebetrokkenen
10. **Literatuur**
11. **Bijlagen Voorlichting over veiligheidsbeleid**
12. **Scholing medewerkers**
13. **Onderzoeken van veiligheidsgevoel**

14. Veiligheid in de beleidscyclus**15. Actielijst****16. Bijlagen:**

- a. Actielijst
- b. Tekst veiligheid in Schoolgids, Jaarprogrammaboekje en Leerlingen Statuut
- c. Veiligheidsregels
- d.1. Uitgangspunten inzake incidentbehandeling in de school
- d.2. Schema incidentbehandeling
- d.3. Toelichting op incidentbehandeling
- d.4. Checklist incidentbehandeling
- e. Tekst Gele Blaadje ongevallen- en incidentenregister
- f. Tekst Gele Blaadje veiligheidsbeleid Erasmus College
- g. Registratieformulier incidenten en ongevallen
- h. Rol leidinggevenden bij extra-curriculaire activiteiten
- i. Vragenformulier Veiligheidsthermometer
- j. Convenant Veiligheid
- k. Handelingsprotocol
- l. Informatieboekje over Pesten, inclusief Pestprotocol
- m. Procedure wel/niet meegaan met werkweken en buitenlandse reizen
- n. Brief ouders over gedragsregels buitenlandse reizen
- o. Brief ouders over gedragsregels werkweken
- p. 'Overeenkomst' ouders/ leerlingen m.b.t. gedragsregels werkweken en buitenlandse reizen

1. Inleiding

De wet- en regelgeving verplicht scholen een veiligheidsplan te maken met betrekking tot de sociale veiligheid. Dit document is het 'beleidsplan sociale veiligheid van het Erasmus College' en concentreert zich dan ook op sociale veiligheid.

Sociale veiligheid gaat over de manier waarop je met elkaar omgaat en geldt voor iedereen die bij het onderwijs betrokken is: van leerlingen tot docenten en van schoolleiders tot ouders. Veiligheid wordt bepaald door de mate van aanwezigheid van (gewelds-)incidenten op en om de school, het gevoel van veiligheid dat betrokkenen hebben, de tevredenheid over het schoolklimaat en het veiligheidsbeleid en de waardering daarvan door de betrokkenen.

Deze notitie heeft dus geen betrekking op bijvoorbeeld de bouwtechnische veiligheid van het gebouw of brandveiligheid. Dat zijn aspecten van veiligheid die aan de orde komen bij de Risico Inventarisatie & Evaluatie in het kader van Arbo Wetgeving.

2. Wat is veiligheidsbeleid

We kiezen ervoor hier de omschrijving te hanteren die de inspectie van het onderwijs en de inspectie voor jeugdzorg gebruiken(*):

Onder **veiligheidsbeleid** wordt verstaan het geheel van samenhangende en planmatige handelingen van of namens de school om de sociaal-emotionele en fysieke veiligheid van leerlingen en personeel te waarborgen. De veiligheidssituatie heeft betrekking op de sociaal-emotionele en fysieke veiligheid zoals die zich in de dagelijkse schoolpraktijk van leerlingen en personeel voordoet.

Fysieke veiligheid betreft de afwezigheid van alle vormen van aantasting van de lichamelijke integriteit van leerlingen en personeel. Die aantasting kan bestaan uit geweld in 'zware' vormen (bijv. slaan, schoppen) en 'lichte' vormen (bijv. duwen, spugen). Ook het openlijk of verhuuld dreigen met geweld wordt als vorm van aantasting van de lichamelijke integriteit gerekend.

Sociaal-emotionele veiligheid betreft de afwezigheid van aantasting van leerlingen en personeel in hun sociale en mentale integriteit. Aantasting van de sociale integriteit kan onder meer bestaan uit het ontzeggen van een plaats te midden van anderen (zoals door doodzwijgen, negeren, daadwerkelijk buitensluiten) of het systematisch aantasten van de reputatie van leerlingen of personeel (zoals door het opzetten tegen anderen, excessieve vormen van kwaadspreken, mondeling, schriftelijk of digitaal).

Aantasting van **de mentale integriteit** heeft betrekking op ondermijning van de basale eigenschappen die noodzakelijk zijn voor menselijk functioneren, zoals eigenwaarde, vertrouwen, het vermogen tot binding, etc. Verbaal geweld, kleineren, het geven van (veelvuldige en systematische) negatieve feedback, pesten, etc. zijn voorbeelden van gedrag dat de mentale integriteit kan aantasten.

3. Werkelijkheid en beleving van veiligheid

In hetzelfde rapport van eerdergenoemde inspecties wordt gewezen op verschillen tussen 'feitelijke veiligheid' en de 'beleving van veiligheid'. Deze twee 'soorten' veiligheid blijken niet altijd overeen te stemmen. Men kan zich onveilig(er) voelen, terwijl de hoeveelheid veiligheidsincidenten beperkt(er) is. Eenduidige, waarheidsgetrouwe conclusies trekken op basis van ingevulde vragenlijsten door leerlingen, ouders en medewerkers, is dan ook niet eenvoudig. Zo kan een incident een enorm effect hebben op het veiligheidsgevoel van betrokkenen, terwijl zich verder nauwelijks of geen veiligheidsincidenten hebben voorgedaan. En dat ene incident kan zich dan ook nog elders hebben voorgedaan, maar door persoonlijke contacten of via media bekend zijn geworden. Informatie over veiligheid en veiligheidsgevoelens dienen dan ook altijd met de nodige terughoudendheid geïnterpreteerd te worden.

4. Veiligheidsbeleid: geen 'eenheidsworst'

Er bestaat geen eenduidig en algemeen concept voor een veiligheidsplan voor scholen. Het Erasmus College is geen school in de binnenstad van een van de grote steden met uitsluitend vmbo leerlingen met een etnisch-culturele en veelal niet-Nederlandstalige achtergrond. De school is ook geen exclusief gymnasium in een buitenplaats. Scholen verschillen en scholen zullen dus ook hun eigen 'klimaat' moeten scheppen dat past bij de visie van de school en bij de populatie van de leerlingen. Dat heeft uiteraard consequenties voor de aard van de instrumenten en maatregelen die de school hanteert. Het Erasmus College zal dan ook zijn eigen veiligheidsbeleid moeten formuleren.

**Nota "Zorg en Veiligheid, een onderzoek van de inspectie van het Onderwijs en de Inspectie Jeugdzorg", dec. 2004*

5. Algemene uitgangspunten veiligheidsbeleid Erasmus College

Ook al zal iedere school zijn eigen 'plan' moeten opstellen, er blijft een aantal algemeen geldende uitgangspunten.

- a. **Preventiebeleid:** voorkomen is beter dan genezen. De prioriteit dient dan ook gelegd te worden bij het voorkomen van onveiligheid.
- b. **Incidentbeleid:** er zullen zich altijd incidenten blijven voordoen; veel van deze incidenten zijn 'herkenbaar' en 'standaard'. De school zal deze 'standaard-situaties' zo goed mogelijk in kaart brengen, opdat duidelijke afspraken gemaakt kunnen worden hoe in deze situaties in beginsel wordt gehandeld, mede op basis van protocollen, procedures en regels. Deze 'regelgeving' dient bij te dragen aan het preventiebeleid.
- c. **Nazorgbeleid:** de wijze waarop na een incident wordt omgegaan met 'dader' en 'slachtoffer' heeft niet alleen invloed op de gevoelens van veiligheid in de school, maar draagt ook bij aan het duidelijk maken aan allen in de school wat wel en niet getolereerd wordt. Daarmee heeft nazorgbeleid ook een preventieve werking.

6. Preventiebeleid

6. A. Schoolklimaat

Veiligheidsbeleid is dus vooral 'voorkomen van onveiligheid'. De hoofdvraag bij het formuleren van veiligheidsbeleid op school is dan ook: "Welke manieren zijn er om de school veilig te maken?". Er zijn daar vele antwoorden op te geven, maar uit allerlei onderzoeken blijkt de rode draad toch vooral te zijn dat **de school een 'leefgemeenschap' moet zijn. De medewerkers die er werken en de leerlingen moeten elkaar kennen en vertrouwen. De school moet een onderwijsklimaat creëren waarin leerlingen en medewerkers zich vertrouwd voelen.**

Deze algemene constatering is goed te koppelen aan de principiële uitgangspunten van het Erasmus College: de samenwerkingschool en de overtuigingen die ten grondslag liggen aan de daltonwerkwijze. Beide 'pijlers' van de school baseren zich op een 'positief mensbeeld', waarin mensen in staat worden geacht respectvol met elkaar om te gaan en samen te kunnen werken, hoezeer mensen ook verschillende (levensbeschouwelijke) achtergronden en talenten hebben. Het creëren van een klimaat waarin medewerkers en leerlingen in staat zijn dat te bereiken, is de beste vorm van veiligheidsbeleid. In zo'n klimaat zal agressie, pesten, intimidatie e.d. niet snel ontstaan en - indien het zich toch voordoet - niet getolereerd worden. De belangrijkste doelstelling van het veiligheidsbeleid van het Erasmus College is dan ook op hoofdlijnen gelijk aan de doelstellingen die de school tracht te bereiken met haar eigen principiële uitgangspunten, o.a. tot uitdrukking komend in een specifiek schoolklimaat, waarin veel ruimte is voor 'ontmoeting', voor

‘samenwerking’ en voor het leren waarderen van elkaars verschillende talenten. De daltonwerkwijze, de vele ‘extra-curriculaire activiteiten’ (bijv. muziek, sport en toneel), verantwoordelijkheden bij leerlingen neerleggen zowel buiten als binnen lesverband, maar ook activiteiten als ‘wendagen’, ‘ludieke week’, ‘werkweken’, ‘buitenlandse reizen’ als ‘lustrumviering’ dragen hieraan bij. Leerlingen leren daardoor omgaan met verschillen, leren verantwoordelijkheden te dragen en leren dat aan hun vrijheden beperkingen gesteld dienen te worden om medeleerlingen en medewerkers net zo zeer van hun vrijheid te laten genieten.

6. B. Leerlingenbegeleiding

Leerlingenbegeleiding is er in soorten en maten. Het zal duidelijk zijn dat een situatie waarbij leerlingen zich ‘gekend’ weten in de school - en dus niet anoniem hun schoolcarrière volgen – bij zal dragen aan een positief schoolklimaat. Het preventiebeleid richt zich in het Erasmus College dan ook op een *organisatie waarin veelvuldig direct contact bestaat tussen medewerker en leerling*.

Leerlingen moeten ervaren dat medewerkers ‘laagdrempelig’ benaderbaar zijn en dat zij zelf ook rechtstreeks en individueel benaderd worden in allerlei situaties. Tegenwoordig zijn alle scholen groot en dat geldt ook voor het Erasmus. Dan is het onmogelijk dat ‘iedereen iedereen kent’. Juist daarom is van belang dat de school zoveel mogelijk doet om leerlingen zich toch ‘gekend’ te laten voelen en hen in de gelegenheid stelt om anderen te leren kennen.

6 B. 1. Leerlingenbegeleiding door de docent in de klassikale les

Docenten zijn degenen waarmee de leerling het meest te maken heeft. Docenten dienen dan ook hun leerlingen te kennen. Dat begint bij de aanvang van het schooljaar. Fotolijsten met namen en eventuele ‘vaste’ klassenopstellingen dragen bij aan het snel leren kennen door de docent van zijn leerlingen. Hoe eerder een leerling als individu aangesproken kan worden, hoe minder anoniem een leerling zich zal voelen. Dat geldt voor werkgedrag en voor sociaal gedrag. De docent bepaalt in belangrijke mate ‘de norm’ in zijn klaslokaal. Schoolgaan betekent (ook) dat er gewerkt moet worden. De wijze waarop de docent reageert op verkeerd werkgedrag – het *hoe* – bepaalt in belangrijke mate de relatie tussen docent en leerling. Een positieve benadering benadrukt dat de docent wil helpen om de leerling goed te laten werken. Direct onderdrukkende maatregelen (repressie) toepassen, leidt tot het benadrukken van inperken van vrijheid, terwijl de nadruk zou moeten liggen op het verantwoord gebruik maken van de vrijheid om te leren. Repressie is een vorm van gelegaliseerde ‘agressie’ en roept dus altijd ook weerstand - of erger - agressie op.

In de klassensituatie komt naast ‘verkeerd werkgedrag’ ook voor dat leerlingen ‘verkeerd sociaal gedrag’ vertonen. Het benoemen van dit gedrag – én de consequenties die dit heeft voor de docent en de groep – en vervolgens aangeven wat het gewenste gedrag is (verantwoordelijk, respectvol naar medeleerlingen en docent, samenwerkend) ‘zet de norm’ die de docent in zijn les wenst.

Deze vorm van leerlingenbegeleiding zou de basis moeten zijn voor de wijze waarop in het Erasmus College met elkaar wordt omgegaan. Indien in de ca. 2000 lessen die wekelijks in onze school worden gegeven, dit ‘de norm’ is, zal dit zeer sterk bijdragen aan het algehele klimaat in de school. In een dergelijk klimaat past niet: agressie, pesten, uitsluiting, passief reageren (negeren) op ‘overtreding’ van de norm, rotzooi maken etc.

Deze leerlingenbegeleiding is de beste vorm van preventief veiligheidsbeleid in de school.

6.B.2. Leerlingenbegeleiding door de docent tijdens de daltonuren

De daltonwerkwijze impliceert dat de docent wekelijks - naast het 'klassikale' contact met de leerlingen tijdens de reguliere lessen – individueel contact heeft met de leerlingen uit zijn klassen. Dat contact draagt bij aan het beter leren 'kennen' van de leerling en diens individuele kwaliteiten en tekortkomingen. Het persoonlijk 'moeten' verantwoorden van de opdracht, biedt de docent de gelegenheid de individuele leerling te helpen en waar nodig te corrigeren in verkeerd leer- of werkgedrag. Leerlingen krijgen de gelegenheid de docent in een andere rol mee te maken, dan klassikaal lesgever. Dit persoonlijke contact kan bijdragen aan een andersoortige relatie tussen docent en leerling, die niet gebaseerd is op de 'machtsverhouding' tussen docent en leerling, maar op erkenning van wederzijdse rollen in die relatie, namelijk die van 'meester – leerling'. Een dergelijk contact draagt bij aan verhoudingen in de school tussen volwassenen en minderjarigen die gebaseerd zijn op wederzijds respect en dus niet op repressie. Dat draagt bij aan een schoolklimaat waarin men zich veilig kan voelen.

Tijdens de daltonuren krijgen de leerlingen de gelegenheid samen te werken. Samenwerking bevordert het leren omgaan met verschillen. Dat werkt door in situaties buiten lesverband en draagt daarmee bij aan een manier van omgaan met elkaar, waarin plaats is voor verschillen. Verschillen zijn dan geen potentiële bron voor conflicten, maar mogelijkheden om te leren respectvol met die verschillen om te gaan.

Tijdens de daltonuren krijgen de leerlingen een zekere mate van vrijheid. Vrijheid om zelfstandig een keuze te maken aan welke opdracht zij waar gaan werken. Dat vereist verantwoordelijk gedrag. Dat blijkt niet eenvoudig te zijn voor jonge mensen. Keer op keer zullen docenten leerlingen dan ook moeten wijzen op de kenmerken van verantwoordelijk gedrag. Het gedurende de gehele schoolcarrière als leerling aangesproken worden op verantwoordelijk gedrag door alle docenten, zal invloed uitoefenen op het gedrag buiten de klas. Daarmee draagt dit bij aan een schoolklimaat waarin men zich veilig kan voelen.

Tijdens de daltonuren 'ontmoeten' leerlingen ook leerlingen van andere klassen, andere leerlagen en andere niveaus. Ze worden daardoor ook geconfronteerd met verschillen. Het leren omgaan met deze verschillen in de 'gecontroleerde' omgeving van de klas, in aanwezigheid van de begeleidende docent - die ook verschillend omgaat met deze verschillende leerlingen – zal bijdragen aan het respectvol omgaan met medeleerlingen van het Erasmus College buiten de klas, in de school en daarbuiten. Dat draagt bij aan een veilig schoolklimaat.

6.B.3. Leerlingenbegeleiding in de afdelingen

Het 'kennen' van de leerlingen moet niet beperkt blijven tot de docenten. Het mooiste zou natuurlijk zijn als iedereen iedereen kent in de school, maar dat is onhaalbaar bij de huidige schoolgrootte in Nederland, ook in het Erasmus College. Daarom is de school kleinschalig georganiseerd. Drie afdelingen, elk met z'n eigen team, z'n eigen mentoren, z'n eigen leerlaagcoördinator en z'n eigen sectordirecteur en zo mogelijk zijn eigen decaan. Op dit afdelingsniveau zijn de zaken zo georganiseerd, dat men daarbinnen goed zicht heeft op absentisme, te laat komen, ziekte en individuele problematiek of problemen die zich binnen een bepaalde klas voordoen. Allerlei problemen in de afdeling kunnen even zovele signalen zijn dat er sprake is van 'onbehagen' of zich niet prettig voelen. Dit kunnen signalen zijn van 'uitsluiting', 'pestgedrag', 'thuisproblematiek', 'verliezen van de aansluiting' of andere verschijnselen, die kunnen leiden tot of voortvloeien uit veiligheidsproblematiek. Alert reageren op deze signalen en adequaat optreden, kunnen zeer preventief werken. Mentoren, coördinator en sectordirecteur dienen dan ook 'hun' leerlingen goed te kennen en signalen van docenten, decaan en medewerkers van de ondersteunende dienst – al dan niet in teamverband - op te vangen. Een dergelijke leerlingenbegeleiding werkt preventief ten aanzien van het ontstaan van gevoelens van onveiligheid en biedt de mogelijkheid om snel te kunnen reageren als er sprake is van gevoelens van onveiligheid.

6.B.4. Leerlingenbegeleiding door de decanen

Het Erasmus College heeft er voor gekozen de decanen ook lessen te laten geven over loopbaanoriëntatie en studiekeuze. Hierdoor worden leerlingen 'gericht' op hun toekomst, waarmee mede bereikt wordt dat leerlingen bewust gemaakt worden van het gegeven dat hun 'schoolgaan' meer is dan het uitvoeren van de wettelijke leerplicht. Dat draagt bij aan het ontwikkelen van verantwoordelijkheidsgevoel en daarmee aan gevoel van verantwoordelijkheid voor hun eigen toekomst. Het 'dwingt' leerlingen ook kennis te nemen van - en te praten over - de toekomstplannen van medeleerlingen. Dat draagt bij aan een schoolklimaat waarin leerlingen belangstelling tonen voor elkaar en de verschillende toekomstbeelden die zij hebben. Een dergelijke vorm van leerlingenbegeleiding draagt bij aan een veilig schoolklimaat.

Decanen voeren met alle leerlingen individuele gesprekken over hun studiekeuze en hun toekomstplannen. In deze gesprekken leren de decanen 'hun' leerlingen goed kennen. Die kennis draagt bij aan het 'beeld' van de leerling op afdelingsniveau en biedt daardoor mogelijkheden om leerlingen individueel beter te benaderen of aan te spreken op hun gedrag.

6.B.5. Leerlingenbegeleiding bij extra-curriculaire activiteiten

Het Erasmus College biedt de leerlingen een groot aanbod aan activiteiten buiten de reguliere lessen. Dat varieert van allerlei sportactiviteiten na lestijd tot toneelspelen en muziek maken, maar ook actief deelnemen aan feestcommissie, de technische Commissie, Erasmus TV, videocommissie e.d. Veel leerlingen ontlenen daaraan niet alleen veel plezier, maar ze leren daardoor ook met zeer verschillende leerlingen om te gaan en samen verantwoordelijkheid te dragen voor het tot stand brengen van een 'goed product'. Die activiteiten worden begeleid door volwassen medewerkers van de school, die hun enthousiasme, kennis en vaardigheden 'delen' met de deelnemende leerlingen. Door deze samenwerking tussen leerlingen en samenwerking met volwassenen, ontstaat een klimaat, waarin men elkaar leert waarderen en respecteren. Dat werkt door in de reguliere schooltijd en draagt bij aan een sociaal en dus veilig schoolklimaat.

Leerlingen die niet actief deelnemen aan deze activiteiten, worden uitgenodigd en gestimuleerd om 'passief' deel te nemen als toeschouwer. Zij leren daardoor de 'producten' en 'prestaties' van hun medeleerlingen - en hun verschillende talenten - te waarderen. Deze activiteiten dragen daarmee bij aan een sociaal en dus veilig schoolklimaat.

6.B.6. Leerlingenbegeleiding door andere 'specialisten'

Het 'kennen' van leerlingen draagt er toe bij dat problemen en tekortkomingen eerder herkend kunnen worden. Daar moet dan ook wat mee gebeuren. Vakdocenten en afdelingsleiding kunnen de meeste zaken zelf afhandelen, maar sommige problematiek, die 'sociale veiligheid' raakt of kan raken, vereist een specialistische benadering. Intern in de school zijn dat docenten die hulpuren geven, faalangstreductietraining verzorgen of remedial teaching. Die hulp draagt bij aan gevoelens van veiligheid van leerlingen en daarmee aan de veiligheid in de school.

Verder participeert het Erasmus College in uitgebreide netwerken, zoals het Regsam (=regionaal samenwerkingsverband), om leerlingenproblematiek te bespreken en zo mogelijk aan te pakken. Daartoe dient ook het Zorg Advies Team (Z.A.T.) waarin naast de zorg coördinator, de schoolmaatschappelijk werkster, de leerplichtambtenaar en op afroep ook de schoolagent en de GGD jeugdarts vertegenwoordigd zijn.

Via afdelingsleiding en Z.A.T. kunnen leerlingen ook verwezen worden naar 'specialisten' buiten de school, al dan niet via georganiseerde Jeugdzorg.

6.C. Procedures, protocollen en regels

Procedures, protocollen en regels. Dat zijn meestal de zaken die de meeste aandacht krijgen in veiligheidsbeleid. Dat is niet vreemd, omdat 'men' graag wil weten waar men aan toe is, wat wel en niet 'mag' en 'moet'. We kunnen ook niet zonder in een gemeenschap waar zeer veel mensen in een beperkte ruimte dagelijks met elkaar samenleven. Toch dient op deze plaats nog eens helder vermeld te worden dat het uitgangspunt van veiligheidsbeleid op het Erasmus College is dat mensen

geacht worden respectvol met elkaar om te gaan. Die ‘waarde’ is bepalend en richtinggevend voor alle procedures, protocollen en regels (zeg maar ‘de normen’) die deze school opstelt. Die ‘normen’ zijn dus een afgeleide van de ‘waarde’. Geen enkele ‘norm’ ontslaat leerlingen en medewerkers van het Erasmus College om maar niet meer te behoeven na te denken, omdat ‘het’ ‘geregeld’ is. Dat besef zorgt er bovendien voor dat als een procedure of protocol of regel ontbreekt of niet (adequaat) voorziet in een antwoord op de gestelde situatie, allen in de school nog steeds geacht worden vanuit deze basiswaarde een antwoord te zoeken.

6.C.1. Regels

Het Erasmus College hanteert mede in het kader van veiligheidsbeleid drie reglementen. Het *Schoolreglement*, het *Daltonurenreglement* en het *Leerlingenstatuut*. De eerste twee worden afgedrukt in het jaarlijks aan alle leerlingen en medewerkers uitgereikte Jaarprogrammaboekje. Het Leerlingenstatuut wordt aan alle nieuwe leerlingen en medewerkers bij aanvang van hun schoolcarrière uitgereikt. In het Programma van Toetsing en Afsluiting en het Examenreglement wordt ook een aantal regels vermeld. Deze documenten worden aan alle betreffende leerlingen uitgereikt en mede via de website bekend gemaakt.

6.C.2. Procedures

Het Erasmus College hanteert mede in het kader van veiligheidsbeleid drie procedures. De *procedure preventie seksuele intimidatie en discriminatie*, de *verzuimprocedure*, de *procedure m.b.t. deelname aan werkweken en buitenlandse reizen*. De eerste wordt aan alle leerlingen en nieuwe medewerkers uitgereikt bij aanvang van hun schoolcarrière. De vertrouwenspersonen bespreken de inhoud bij aanvang van het schooljaar in alle 1e klassen, wanneer zij zich ook introduceren bij de leerlingen. De verzuimprocedure wordt bekend gemaakt door de afdelingsleiding. De procedure m.b.t. de werkweken en de buitenlandse reizen is vooral bestemd voor afdelingsleiding, organisatoren, begeleidende docenten en de leden van de reizencommissie. Leerlingen en ouders worden door middel van brieven gewezen op ‘de spelregels’ en ondertekenen een verklaring waarin zij aangeven deze spelregels te aanvaarden.

6.C.3. Protocollen

In de school wordt een *anti-pestprotocol* gehanteerd, dat bij aanvang van elk schooljaar door de mentor besproken wordt.

Voor alle leerlingen hanteert het Erasmus College het *protocol schorsing en verwijdering* conform instructies van de rijksinspectie.

Voor allerlei soorten incidenten hanteert het Erasmus College het *“Handelingsprotocol Veiligheid”*, zoals vastgelegd in het *“Convenant Veiligheid”* door de Zoetermeerse scholen voor Voortgezet Onderwijs in samenwerking met de Gemeente Zoetermeer, de politie en het Openbaar Ministerie. Op het terrein en op meerdere plaatsen in de school zijn camera’s geplaatst, met name bedoeld om inbraak en vandalisme tegen te gaan. Beelden worden alleen gebruikt volgens een vastgesteld *cameraprotocol*.

Verder is er een *“protocol wel of niet meegaan met werkweken en buitenlandse reizen”*, waarin is vastgelegd welke stappen ondernomen worden ter bepaling in welke incidentele gevallen leerlingen om veiligheidsredenen geen toestemming krijgen om mee te gaan.

7. Handhaving van en toezicht op veiligheid

Het toezien op en handhaven van veiligheid, vereist dat maatregelen getroffen worden in allerlei situaties waarbij de veiligheid in het geding kan zijn.

7.A. Tijdens reguliere schooltijd

De school beschikt over een *omsloten campus* met een centrale toegang en buitenstaanders zijn alleen welkom op uitnodiging.

De school beschikt over twee overdekte *fietsenstallingen*. Beide fietsenstallingen worden *bewaakt* door medewerkers van de school.

De school beschikt over *vier conciërges en twee toezichthouders*, die naast hun andere werkzaamheden ook toezicht houden op het terrein en *toezicht houden* in de school.

Op het terrein en in de school zijn op verscheidene plekken *camera's* geplaatst, vooral preventief bedoeld; beelden worden alleen volgens een vastgesteld protocol gebruikt.

De school kent een rooster, waarin de leerlingen tot en met klas 3 in beginsel elk uur van de dag onder toezicht aan het werk zijn. Wanneer lessen uitvallen, worden deze opgevangen door docenten in lokalen, die zogenaamde *invaluren* in hun rooster hebben. Indien opvang in lokalen niet mogelijk is omdat alle invaldocenten zijn ingezet, worden de leerlingen in de studieruimtes van de school aan het werk gezet.

Leerlingen uit de bovenbouw, de leerjaren 4 tot en met 6, worden geacht in de studieruimte aan het werk te gaan als uitval van lessen plaats vindt. Toezicht vindt plaats door conciërges, toezichthouders, vertegenwoordigers van de afdelingsleiding en – voortvloeiend uit hun algemene verantwoordelijkheid – door docenten die ter plekke zijn.

Alle leerlingen die dit wensen, krijgen de beschikking over een *afsluitbaar kluisje*.

Tijdens de pauzes van de school vindt er *surveillance* plaats door conciërges en door docenten op basis van een surveillanceroster.

Tijdens practicumvakken zijn alle leerlingen door de docenten geïnstrueerd m.b.t. veiligheidsaspecten.

De school beschikt over voldoende gekwalificeerde EHBO'ers en er hangen meerdere AED apparaten in de school, waardoor sneller hulp verleend kan worden in geval van een hartstilstand.

De directie, de coördinatoren, het secretariaat en de receptie beschikken over een lijst met telefoonnummers van ouders, zodat in geval van nood snel contact kan worden opgenomen.

7.B. Bij activiteiten buiten de reguliere lessen

Geen enkele activiteit buiten reguliere lestijd vindt zonder begeleiding van volwassen medewerkers van de school plaats. Dit geldt voor sportactiviteiten, toneelactiviteiten, muziekactiviteiten, activiteiten van commissies en andersoortige activiteiten die onder verantwoordelijkheid van de school in de gebouwen plaats vinden. Deze begeleiders dragen zorg voor het veilig kunnen opbergen van spullen van de leerlingen en nemen maatregelen om ongewenste buitenstaanders ook buiten te houden. Zij hebben de beschikking over noodzakelijke sleutels en pasjes, kennen de alarmprocedures en noodzakelijke telefoonnummers en de sluitingsprocedure.

De aanwezige volwassen begeleiders zijn verantwoordelijk voor de op dat moment aan hun zorg toevertrouwde leerlingen. Zij instrueren deze leerlingen ook m.b.t. het veilig omgaan met en opbergen van apparatuur

7.B.1. Feestavonden

Feestavonden worden georganiseerd door de feestcommissie van de school. Deze commissie wordt begeleid door volwassen medewerkers van de school. Tijdens feestavonden wordt een surveillancerooster opgesteld voor deurdiensten en aanwezigheid en er zijn minimaal twee bewakers aanwezig van een extern beveiligingsbedrijf. Bij onderbouwfeesten geldt een minimumaantal volwassen medewerkers van 15. Bij bovenbouwfeesten geldt een minimumaantal van 10 volwassen medewerkers. Medewerkers worden gestimuleerd om aanwezig te zijn bij feesten.

Feestavonden worden in het jaarprogramma van de school opgenomen, zodat ouders ver van tevoren geïnformeerd zijn over data en daar rekening mee kunnen houden. Leerlingen, m.n. uit de onderbouw, wordt geadviseerd met elkaar naar en van schoolfeesten te gaan.

Feestelijke klassenavonden vallen alleen onder de verantwoordelijkheid van de school indien deze georganiseerd zijn door de school, alle leerlingen zijn uitgenodigd en minimaal twee docenten aanwezig zijn.

Tijdens feesten wordt geen alcohol geschonken. Alcoholgebruik en constatering van 'indrinken' leidt onmiddellijk tot het bellen van ouders met het verzoek hun kind te komen ophalen. Op de eerstvolgende lesdag dienen leerlingen zich te melden bij hun afdelingscoördinator, waarna strafmaatregelen worden genomen, o.a. ontzegging van deelname aan schoolfeesten gedurende het schooljaar.

Asociaal gedrag tijdens feestavonden wordt op dezelfde wijze bestraft als alcoholmisbruik.

7.B.2. Excursies, sporttoernooien e.d.

Excursies vallen onder de verantwoordelijkheid van school, indien deze voorkomen op het excursieplan of daaraan zijn toegevoegd en zijn gecommuniceerd aan ouders. Op een klas zijn in beginsel minimaal twee volwassen medewerkers aanwezig als begeleider.

7.B.3 Werkweken en reizen

In de maand mei organiseert de school werkweken voor de 3^e klassen en buitenlandse reizen voor de leerlingen van 4 Havo en 5 Vwo. Ouders krijgen een algemeen bericht met informatie over de reizen en een te ondertekenen verklaring aangaande gedrags- en veiligheidsregels. Hetzelfde geldt voor leerlingen. De school behoudt zich het recht voor bepaalde leerlingen gemotiveerd uit te sluiten van deelname om veiligheidsredenen. Ouders krijgen van de betreffende reisleiding gespecificeerde informatie over bestemming en programmering, inclusief informatie over bereikbaarheid. De school hanteert een intern protocol om de reizen goed en veilig te laten verlopen. Op elke werkweek zijn minimaal drie volwassen medewerkers aanwezig. De buitenlandse reizen worden minimaal door vier volwassenen begeleid en zodra het aantal leerlingen de 45 overstijgt minimaal een extra begeleider per 15 leerlingen.

8. Incidentbeleid

Het “Handelingsprotocol Veilige School Zoetermeer” (zie bijlage) gaat volledig over incidentbeleid en de wijze waarop de Zoetermeerse scholen – dus ook het Erasmus College – omgaan met incidenten. Het daarin opgenomen ‘Stappenplan’ bepaalt de volgorde van handelen. De school hanteert daarnaast intern ‘uitgangspunten inzake incidentbehandeling in de school’.

8.1. Inschatting van de situatie

Deze stap is van wezenlijk belang, omdat daardoor het vervolg in belangrijke mate ‘gestuurd’ wordt. ‘Te licht’ of ‘te zwaar’ inschatten kan er voor zorgen dat escalatie optreedt met betrekking tot dader(s), slachtoffer(s), ouders en de school. Een ‘eenvoudige’ verwijdering uit de les kan uitlopen op een ernstig incident met grote consequenties, terwijl een ‘zwaar’ vergrijp, mits zorgvuldig en goed behandeld, ‘simpel’ kan worden opgelost. Hiervoor zijn geen standaard richtlijnen te geven, omdat elk incident z’n eigen aard heeft. Zorgvuldig de feiten vaststellen, niet direct oordelen, zorgvuldig omgaan met dader en slachtoffer en ouders zijn echter noodzakelijke voorwaarden om een incident goed te kunnen afhandelen.

8.1.1. Zelfstandig afhandelen of niet

Bij het inschatten van de situatie hoort ook de belangrijke vraag of de school het incident zelfstandig afhandelt of niet. Onze daltonschool heeft als uitgangspunt dat leerlingen geacht worden zelfstandigheid te ontwikkelen en verantwoordelijkheid te leren dragen. Dat uitgangspunt vereist dat extra zorgvuldig bepaald moet worden of het incident alleen met betrokken leerlingen (en/of medewerkers) wordt afgehandeld of dat ouders ook worden ingeschakeld. En nadat besloten is ouders in te schakelen of te informeren, moet bepaald worden of politie dan wel hulpverleningsinstanties worden ingeschakeld. Ook hiervoor geldt dat geen standaard richtlijnen zijn te geven.

8.1.1.1. Zelfstandig afhandelen met leerlingen

Een ‘goed gesprek’ met leerlingen zonder inschakeling van of informatie aan ouders, kan sterk bijdragen aan het ontwikkelen van verantwoordelijkheidsgevoel bij de betreffende leerling. Te laat komen, een keer spijbelen, een verwijdering uit de les, een keer hard duwen van een medeleerling, een incident tussen leerlingen, rotzooi maken, zijn voorbeelden die in het algemeen zelfstandig afgehandeld kunnen worden.

8.1.1.2. Zelfstandig afhandelen met leerlingen en ouders.

Zodra de frequentie van dit soort ‘incidenten’ toeneemt bij de betreffende leerling, zal inschakeling van ouders de normale procedure zijn om daarmee extra gewicht te geven aan de noodzaak om gedragsverandering teweeg te brengen. In een dergelijk gesprek met ouders en leerling kan ook aan de orde komen in hoeverre ‘hulpverlening’ zinvol en noodzakelijk is en of deze door de school of door externe instanties verleend kan worden. Daarbij kan gedacht worden aan Leerplicht, maatschappelijk werk en Jeugdzorg.

8.1.1.3. Zelfstandig afhandelen met leerlingen en ouders van incidenten genoemd in het Handelingsprotocol zonder inschakeling van politie

In alle gevallen waarbij sprake is van incidenten, zoals genoemd in punt 1 t/m 9 van het “Handelingsprotocol”, worden ouders van dader en slachtoffer geïnformeerd en betrokken bij de afhandeling en wordt de schoolagent *in beginsel na afloop* geïnformeerd. In het “Handelingsprotocol” wordt uitvoerig ingegaan op de vraag wanneer de politie bij de genoemde incidenten door de school wordt ingeschakeld. Dit laat onverlet dat een slachtoffer altijd zelfstandig kan besluiten de politie in te schakelen en aangifte te doen.

Inschakeling van de politie maakt een incident ‘zwaarder’ dan wanneer de school een incident zelfstandig afhandelt. In het ene geval kan dit ‘goed beleid’ zijn, terwijl in het andere geval inschakeling van de politie juist escalerend werkt en belemmerend is voor terugkeer tot normale verhoudingen in de school tussen betrokkenen en andere leerlingen en medewerkers. Het ‘stelen’ van een pen valt formeel onder diefstal en is daarmee een strafbaar feit, maar het inschakelen van de politie en doen van aangifte, is in zo’n geval schieten met een kanon op een mug, zodat afhandeling door de school voor de hand ligt. Ook hier geldt dus dat standaard richtlijnen niet zijn op te stellen. Daarom is ook met de politie afgesproken dat ‘de school’ niet in alle gevallen de politie inschakelt, maar naar eigen inzicht bepaalt of dit in de betreffende situatie wenselijk is. Goed inschatten van de situatie en van de mogelijke consequenties voor de toekomst is ook hier dus van groot belang. Uitgangspunt is ook hier dat onze school bij voorkeur zaken zelfstandig afhandelt en dat individuele afdelingscoördinatoren en sectordirecteuren bij eventuele twijfel intern bij elkaar te rade gaan.

8.1.1.4. Afhandelen van incidenten met inschakeling van de politie

In het Handelingsprotocol wordt bij de algemene definitie van punt 1 t/m 9 voor inschakeling van de politie de nadruk gelegd op frequentie, aard en effect van de ‘overtreding’. Ook hier blijft dus ‘inschatting’ van de situatie en de effecten van wezenlijk belang, met uitzondering van die situaties waarin volstrekt duidelijk sprake is van zodanige strafbare feiten dat inschakeling van de politie ‘normaal’ is. Gezond verstand dus, eigen verantwoordelijkheid van de leidinggevende schoolfunctionarissen. Om toch enige houvast te bieden, heeft het Erasmus College het schoolreglement zodanig geconcretiseerd op basis van de eerstgenoemde 9 punten uit het Handelingsprotocol, dat leerlingen en ouders weten waarvoor de politie ingeschakeld kan worden en dat niet-inschakelen slechts het gevolg is van de overtuiging dat dit bijdraagt aan de veiligheid van leerlingen en medewerkers van de school, in het bijzonder van het slachtoffer maar ook van de dader.

9. Nazorg

Na afhandeling van incidenten moeten slachtoffer, dader en bij hen betrokkenen (ouders, medewerkers, medeleerlingen) ‘verder’. Dat gebeurt niet ‘vanzelf’. Er zal aandacht besteed moeten worden aan de context waarin dader, slachtoffer en betrokkenen de draad weer op moeten pakken. Dit besef moet al aanwezig zijn tijdens de ‘inschattingfase’, omdat daarin in wezen al het plan van aanpak besloten ligt voor het handelen. Het direct publiekelijk ‘veroordelen’ van de mogelijke dader of het direct speculeren over het mogelijke ‘uitlokkingsgedrag’ van het slachtoffer, zal het normaliseren van de betrekkingen na afloop van een incident alleen maar belasten en onderdeel gaan uitmaken van het incident. Niet goed rekening houden met de gevoelens van het slachtoffer (en van de dader) kan traumatiserend werken voor de rest van iemands leven.

9.1. Het slachtoffer

De gevolgen voor het slachtoffer kunnen materieel, lichamelijk, psychisch en sociaal (of een combinatie daarvan) van aard zijn. De materiele schade moet, in zoverre mogelijk, ‘vergoed’ worden. Een goede afhandeling daarvan is noodzakelijke voorwaarde om tot herstel of normalisatie te komen. Lichamelijke, psychische en sociale gevolgen werken echter veel langer door en vereisen dan ook zorgvuldige nazorg oftewel aandacht voor het slachtoffer en voor de omgeving van het slachtoffer. Zelfs in situaties waarin er ‘niets meer aan de hand’ lijkt te zijn, is het noodzakelijk te informeren naar het psychische en sociale welzijn van het slachtoffer. Na de expliciete emoties – boosheid, frustratie, verdriet – tijdens en vlak na het incident, ontstaat vaak na de ‘afhandeling’ (schadevergoeding, aangifte, politiebetrokkenheid, straf, gesprek tussen dader en slachtoffer,

informatie aan betrokkenen, afspraken) een situatie waarin 'de omgeving' het incident als afgehandeld beschouwt. Het slachtoffer moet echter ook na die periode 'gevolgd' worden en aangesproken worden over mogelijke langere termijn effecten van het incident om schade op de lange termijn te voorkomen. In de schoolorganisatie wordt daar expliciet iemand voor aangewezen na elk incident. Meestal zal dit de mentor zijn, maar in bepaalde gevallen zullen daar ook anderen bij betrokken moeten worden.

9.2. De dader

Wat voor het slachtoffer geldt, is in een groot aantal opzichten ook van toepassing op de dader. Indien de ernst van het incident zodanig is, dat de dader niet meer te handhaven was op de school, is de betrokkenheid van de schoolorganisatie uiteraard een andere dan wanneer de dader op school gehandhaafd blijft. Indien de dader van school gaat, is het van belang dat gepoogd wordt dit op een zodanige wijze tot stand te laten komen dat dader en diens ouders ook inzien dat van school gaan ook in hun belang is. Schoolverwijdering is echter een ernstige maatregel en kan blijvend gevolgen hebben voor het slachtoffer. Opleidingsmogelijkheden en sociale verbanden worden mogelijk afgesloten of veel moeilijker toegankelijk. Hulp bij het vinden van een nieuwe school om een nieuwe start mogelijk te maken, is dan ook van groot belang. Moeite doen om externe hulpverleningsinstanties in te schakelen bij de begeleiding van de dader en diens ouders, kan sterk bijdragen aan het wegnemen van frustraties bij dader en ouders en in die zin bijdragen aan het kunnen 'afsluiten' van het incident. Dat is ook van belang omdat slachtoffer en dader (en hun ouders of medebetrokkenen) elkaar buiten schoolverband in Zoetermeer kunnen - en meestal ook zullen - tegenkomen. Niemand is dan gebaat bij incidenten over het incident met mogelijke gevolgen op school of in schoolverband.

Hiermee is ook duidelijk dat schoolverwijdering vanwege incidenten slechts in uitzonderlijke gevallen moet worden toegepast en eigenlijk alleen in aanmerking komt als maatregel, indien de veiligheid van slachtoffer, dader of medebetrokkenen en medeleerlingen en personeelsleden zodanig in het geding is dat deze niet gegarandeerd kan worden.

9.3. Medebetrokkenen

Uiteraard gaat de meeste aandacht bij nazorg uit naar het slachtoffer. Dat nazorg voor de dader ook van belang is, is hiervoor beargumenteerd. Medebetrokkenen hebben echter ook nazorg nodig. Dit kan zelfs essentieel zijn voor de nazorg aan slachtoffer en dader. Medeleerlingen en medewerkers kunnen zelf getuige zijn geweest van het incident en daar zelf ook gevolgen van ondervinden. Alleen al om die reden is nazorg voor hen van belang. Er is echter ook sprake van invloed van medebetrokkenen op slachtoffer en dader op grond van hun oordeel over het incident. Expliciete oordelen over het gedrag van dader en slachtoffer, zelfs na 'normalisatie' van de betrekkingen tussen slachtoffer en dader door intensieve nazorg, kunnen de verhoudingen op scherp zetten, kunnen leiden tot 'partijvorming' en daarmee een blijvende bron van onrust creëren. Voor de schoolorganisatie is het dan ook van groot belang om bij elk incident goed in kaart te brengen wie 'medebetrokkenen' zijn. Dat kunnen klasgenoten, vrienden, familieleden, medewerkers en ouders zijn en in zeer bijzondere situaties ook de pers. Als die inventarisatie goed plaats vindt, kan per 'doelgroep' gecommuniceerd worden over de afhandeling van het incident. Gericht, zorgvuldig opgestelde, informatie aan die verschillende doelgroepen kan zeer bijdragen aan het proces van de-escalatie en normalisatie. Een gemeenschappelijk afgesproken 'communicatie-strategie' tussen school, slachtoffer en dader kan daar zeer aan bijdragen. Brieven en bijeenkomsten voor specifieke doelgroepen kunnen deel uitmaken van die strategie.

De school hanteert een 'checklist' voor leidinggevenden met alle mogelijke soorten doelgroepen die betrokken kunnen of moeten worden bij de behandeling van een incident en de nazorg daarvan en een lijst van instanties, literatuur en draaiboeken die mogelijk gebruikt kunnen worden. Bij calamiteiten geldt de afspraak dat er een perswoordvoerder is, die alle communicatie met de buitenwereld verzorgt.

10. Voorlichting over veiligheidsbeleid

Preventie is het meest essentieel in het veiligheidsbeleid. Dat betekent dat leerlingen, medewerkers, vrijwilligers en ouders op de hoogte dienen te zijn van het beleid van de school. Informatie in Schoolgids, Jaarprogrammaboekje, Gele Blaadje, Informatiemateriaal voor nieuwe medewerkers, uitreiking Leerlingenstatuut en de Nieuwsbrief voor ouders zijn de aangewezen middelen om deze groepen afzonderlijk schriftelijk te informeren. Met name op het moment dat leerlingen en medewerkers voor het eerst de school inkomen is praktische informatie van belang. Daarna dient 'onderhoud' plaats te vinden.

In de eerste klassen besteden de vertrouwenspersonen van de school expliciet aandacht aan seksuele intimidatie door in alle klassen voorlichting te geven. Mentoren van de eerste klassen besteden expliciet aandacht aan pesten, schelden en discriminatie in de mentorlessen. Tegen het einde van het jaar worden leerlingen geïnformeerd over 'vuurwerk'. Incidenteel vinden activiteiten plaats die betrekking hebben op veiligheidsaspecten, zoals een theatervoorstelling (voor meisjes) over loverboys, voorlichting door medewerkers van de Nederlandse Spoorwegen over vandalisme en agressie in het openbaar vervoer. In de onderbouw wordt tijdens de lessen KGML uitdrukkelijk aandacht besteed aan respectvol omgaan met elkaar. Ook dit is een bijdrage aan veiligheidsbeleid. De school wordt weinig geconfronteerd met 'grote incidenten' en is daardoor niet expliciet gericht op veiligheidsbeleid. De nadruk ligt toch vooral op het goed laten verlopen van de leerlingenbegeleiding, het mede daardoor creëren van een schoolklimaat waarin leerlingen gekend en gerespecteerd worden en het organiseren van extra-curriculaire activiteiten waarin leerlingen de school als een aangename omgeving ervaren. De school zal zich echter regelmatig buigen over de vraag in welke mate extra aandacht besteed moet worden aan het veiligheidsbeleid en op welke wijze dit het beste kan gebeuren, door veiligheidsbeleid als algemeen thema frequent in de MR aan de orde te stellen.

11. Scholing medewerkers

Het pedagogisch goed omgaan met leerlingen is een belangrijke voorwaarde om een veilig schoolklimaat te creëren. Verwacht wordt van onderwijsgevend personeel dat zij dit 'in huis' hebben, omdat ze anders niet kunnen functioneren. Beginnende docenten zullen echter vaak eerst ervaring moeten opdoen om voor zich zelf en voor hun leerlingen een klimaat in de lessen te creëren waarin iedereen zich veilig kan voelen. In het begeleidingsprogramma nieuwe docenten is dit aspect onderdeel en aandachtspunt.

Andere specifieke trainingen of scholingen m.b.t. veiligheidsvaardigheden zijn tot nu toe niet georganiseerd, mede omdat er geen signalen zijn uit de school dat hier behoefte aan bestaat. Er zal frequent gevraagd worden aan de docenten in hoeverre dit beeld bijstelling behoeft. Indien dat het geval is, zal er budget worden vrijgemaakt om dit te realiseren.

Onderwijsondersteunend medewerkers hebben in beginsel geen pedagogische opleiding en komen in die zin eerder in beeld voor trainingen op veiligheidsgebied. Dat geldt niet voor degenen die in hun werk nauwelijks rechtstreeks met leerlingen te maken hebben, maar des te meer voor met name conciërges. Er is in het verleden Zoetermeer-breed een anti-agressie training georganiseerd voor conciërges van middelbare scholen. Dat werd toen als zinvol ervaren. Er zal frequent worden nagegaan in hoeverre een herhalingscursus gewenst is of voor nieuwe medewerkers zinvol is. (in de directie wordt maandelijks op basis van de incidentenregistratie beoordeeld of er aanleiding is tot 'aanvullend beleid' of tot het maken van specifieke afspraken. Noch deze bespreking noch gesprekken van leidinggevenden gaven tot nu toe enige aanleiding om een dergelijke cursus aan te bieden).

12. Onderzoeken van veiligheidsgevoel

Er zijn in de loop der jaren meerdere veiligheidsenquêtes afgenomen onder medewerkers en leerlingen, al dan niet als onderdeel van GG&GD onderzoeken. Geen van deze enquêtes gaf aanleiding tot nadere maatregelen. De school blijft deelnemen aan deze enquêtes en werkt mee aan onderzoeken van de Gemeente Zoetermeer op dit terrein, zoals bv. enquêtes in het kader van het project “Communities that Care”.

De school neemt deel aan de landelijke Laks enquête, waarin ook vragen over veiligheid zijn opgenomen. Gelet op resultaten van wetenschappelijk onderzoek over verschillen tussen werkelijke onveiligheid en ervaren onveiligheid, zijn we voorzichtig met het trekken van snelle conclusies, maar als er sprake is van signalen wordt verder onderzoek gedaan. Tot nu toe geven resultaten van enquêtes aan dat men zich veilig voelt in de school.

13. Veiligheid in de beleidscyclus

Zoals reeds vermeld in de paragraaf voorlichting, is in de school weinig aanleiding geweest om het veiligheidsbeleid als apart beleidsveld te agenderen. In voorkomende situaties is blijkbaar zodanig gehandeld dat niemand dit als een gemis heeft ervaren of aanleiding heeft gezien om het onderwerp formeel aan te kaarten. Dat kan als gunstig ervaren worden, maar draagt ook het risico in zich dat er ‘nooit meer over wordt nagedacht’. Het sluiten van het Convenant Veiligheid en het opstellen van het Handelingsprotocol heeft er toe geleid dat ‘veiligheid’ bestuurlijk aandacht heeft gekregen. Het thema zal frequent in de Medezeggenschapsraad besproken worden.

14. Actiepunten

Ten gevolge van het Zoetermeerse Veiligheids-Convenant zijn aanpassingen en aanvullingen doorgevoerd in reglementen, procedures, protocollen en informatiemateriaal. Bij het opstellen van het plan voor de grootschalige verbouwing en renovatie in de jaren 2009 – 2012 is het aspect veiligheid uitdrukkelijk meegenomen. Dat heeft geleid tot een groot aantal maatregelen die bijdragen aan een veilige school en veilige omgeving, met name ook door het realiseren van een campus.

Indien tijdens het frequente overleg over het thema veiligheid in de MR of door andere interne dan wel externe ontwikkelingen blijkt dat aanvullende acties nodig zijn worden deze opgenomen in het programma van de school dan wel in het jaarlijkse draaiboek-actielijstje.

15. Gebruikte Literatuur

Voor het nadenken over en het vormgeven van dit veiligheidsplan is gebruik gemaakt van een keuze uit een overstelpende hoeveelheid materiaal met betrekking tot veiligheidsbeleid op scholen. Er waren zinvolle artikelen te vinden in de onderwijstijdschriften “Van 12 tot 18” en “Didactief”, het onderwijsmanagementblad “Meso”, bladen van besturenorganisaties VBS, Besturenraad en VOS/ABB en in het tijdschrift van de Vereniging van Schoolleiders in het Voortgezet Onderwijs. Daarnaast is gebruik gemaakt van een handzame brochure van de vakorganisatie AOB, genaamd “De veilige School” en van onderwijsinspectieonderzoeken naar veiligheid op scholen, o.a. van het onderzoek daarnaar naar aanleiding van de moord op schoolleider Hans van Wieren van het Terra College in Den Haag. Verder is veel nuttige informatie te vinden in het door de school in meerdere situaties gebruikte boek van het Katholiek Pedagogisch Studiecentrum “Als een ramp de school treft, omgaan met calamiteiten in het onderwijs”. Dit bevat veel praktische tips en lijstjes. Volledig vermelden van alle literatuur wordt hier niet zinvol geacht.

16. Bijlagen

- a. actielijstje
- b. Tekst veiligheid in Schoolgids, Jaarprogrammaboekje en Leerlingen Statuut
- c. Veiligheidsregels
- d.1. Uitgangspunten inzake incidentbehandeling in de school
- d.2. Schema incidentbehandeling
- d.3. Toelichting op incidentbehandeling
- d.4. Checklist incidentbehandeling
- e. Tekst Gele Blaadje ongevallen- en incidentenregister
- f. Tekst Gele Blaadje veiligheidsbeleid Erasmus College
- g. Registratieformulier incidenten en ongevallen
- h. Registratieformulier incidenten
- i. Rol leidinggevenden bij extra-curriculaire activiteiten
- j. Convenant Veiligheid Zoetermeer
- k. Handelingsprotocol
- l. Informatieboekje over Pesten, inclusief Anti-Pestprotocol
- m. Procedure wel/ niet meegaan met werkweken en buitenlandse reizen
- n. Brief ouders over gedragsregels buitenlandse reizen
- o. Brief ouders over gedragsregels werkweken
- p. 'Overeenkomst' ouders/ leerlingen m.b.t. gedragsregels werkweken en buitenlandse reizen